

УДК 351.74 (477)

Вадим Олександрович НЕГОДЧЕНКО,

доктор юридичних наук, доцент, заступник начальника Управління поліції охорони в Дніпропетровській області

**НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ
ЗАСАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
ОРГАНАМИ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

Особливості сучасного розвитку суспільства зумовляють постійне підвищення ролі інформації у сфері державного управління. Не є виключенням і діяльність органів поліції, що обумовлює нові виклики та можливості в інформаційній сфері, до яких даний орган має адаптуватися з метою ефективного виконання покладених на нього завдань в умовах, що змінюються.

Суттєвим недоліком сучасного стану реалізації державної інформаційної політики держави є фактична відсутність стратегічних програмних документів у цій сфері. Так, у 2015 р. сплив термін дії Закону України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки». При цьому за результатами парламентських слухань «Реформи галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України» 31 березня 2016 р. констатовано, що план дій щодо його реалізації не було виконано. Відповідно сьогодні існує потреба в прийнятті нового програмного законодавчого акта у сфері розвитку інформаційного суспільства в Україні, який би враховував сучасний рівень розвитку інформаційних технологій.

Національна поліція – це, передусім, правоохоронний орган, а її діяльність, у першу чергу, має спрямовуватися на забезпечення безпеки, захист прав і свобод людини, інтересів суспільства та держави в усіх сферах суспільного життя, зокрема в інформаційній. Даний аспект діяльності Національної поліції відображено, зокрема, в Стратегії кібербезпеки України, затвердженій указом Президента України від 15.03.2016 р. № 96/2016. Документ визначає такі завдання Національної поліції у розглядуваній сфері, як: забезпечення захисту прав і свобод людини та громадянина, інтересів суспільства і держави від злочинних посягань у кіберпросторі; запобігання, виявлення, припинення та розкриття кіберзлочинів; підвищення поінформованості громадян про безпеку в кіберпросторі.

У структурі Національної поліції виконання наведених завдань покладено, у першу чергу, на Департамент кіберполіції. Аналіз функцій даного департаменту дозволяє свідчити, що вони, в цілому, повною мірою закріплюють та конкретизують завдання, поставлені перед Національною поліцією у сфері забезпечення кібербезпеки. Однак слід мати на увазі, що вказаний підрозділ є відносно новим, що потребує проведення значної роботи стосовно нормативно-правового та організаційного забезпечення його діяльності. Передусім, це має стосуватися налагодження взаємодії з іншими органами та підрозділами поліції та правоохоронними органами України. Необхідність забезпечення взаємодії з іншими підрозділами поліції посилюється з огляду на особливості організації Департаменту кіберполіції як міжрегіонального територіального органу поліції, що безпосередньо не підпорядкований головним управлінням Національної поліції на місцях.

Не менш важливим є забезпечення ефективної міжнародної співпраці у галузі протидії злочинам у сфері високих технологій. Так, Стратегія кібербезпеки України прямо визначає необхідність досягнення сумісності кіберполіції з відповідними підрозділами держав – членів НАТО.

Зауважимо, що абз. 4 п. 2 р. 1 Рішення РНБО України «Про заходи щодо вдосконалення формування та реалізації державної політики у сфері інформаційної безпеки України» від 28.04.2014 р. додатково передбачає необхідність прийняття Закону України «Про кібернетичну безпеку України». Даний законодавчий акт має визначити основні засади державної політики, спрямованої на захист життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави, реалізація яких залежить від належного функціонування інформаційних, телекомунікаційних, інформаційно-телекомунікаційних систем. Зокрема, вважаємо за доцільне серед основних суб'єктів забезпечення кібернетичної безпеки окремо закріпити Міністерство внутрішніх справ України та Національну поліцію. Якщо на Міністерство внутрішніх справ України доцільно покласти функцію з участі у формуванні та реалізації державної політики з питань боротьби з кіберзлочинами, у тому числі такими, що вчиняються з терористичною метою, то на органи Національної поліції вважаємо за необхідне покласти наступні функції у даній сфері: а) забезпечення у межах своєї компетенції безпеки громадян у національному сегменті кіберпростору; б) вжиття необхідних заходів щодо попередження, своєчасного виявлення, припи-

нення і розкриття кіберзлочинів; в) забезпечення належного функціонування цілодобової контактної мережі для надання невідкладної допомоги при розслідуванні кіберзлочинів; г) забезпечення взаємодії з операторами та провайдерами телекомунікацій з питань попередження кіберінцидентів кримінального характеру; д) взаємодія з компетентними органами інших країн в рамках надання міжнародно-правової допомоги у протидії кіберзлочинам тощо.

Сьогодні можна визначити наступні ключові напрями удосконалення забезпечення державної інформаційної політики в органах поліції. По-перше, необхідним є забезпечення подальшого розвитку кіберполіції як органу, який покликаний забезпечувати виконання завдань щодо протидії злочинності у сфері інформаційних технологій. Украй необхідним є вироблення механізму взаємодії даних підрозділів як з іншими підрозділами поліції, так і з іншими правоохоронними органами як України, так і зарубіжних держав. По-друге, важливим є запровадження механізму електронного урядування в органах поліції. По-третє, необхідним є розширення практики використання інформаційних технологій у службовій діяльності, в тому числі шляхом максимального використання можливостей систем «CrimeMapping», у тому числі з використанням американського досвіду функціонування системи «Compstat». По-четверте, суттєвого удосконалення потребує такий напрям роботи, як налагодження інформаційних каналів з громадськістю, зокрема щодо інформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також громадськості про діяльність органів та підрозділів поліції.

Одержано 30.10.2017

УДК 342.9

Євгеній Костянтинович ПАНІОТОВ,

аспірант Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука; заступник начальника Департаменту міжнародного поліцейського співробітництва Національної поліції України

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ІНТЕРПОЛУ ДЛЯ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Міжнародне правоохоронне співтовариство, у тому числі правоохоронці практики, науковці – розглядають Міжнародну організацію кримінальної поліції – Інтерпол як, по-перше, сві-